

Podstata jednostranného pozorování a výcvik.

O jednostranném pozorování bylo ve Vojenských rozhledech již hodně psáno a mnoho článků bylo rychlosti provedení střelby velmi prospěšné.

Není jistě bez zajímavosti, že přes to tato střelba u začátečníků dnes ještě, a to poměrně dosti často, vyvolává při nejmenším určité zaleknutí před touto úlohou, třebaže není o nic těžší než střelba s pozorováním osným. Předpis dnešními abaky nám přípravu této střelby ulehčil do té míry, že nám zbude vlastně jen provedení samo. Ale k rychlému provedení a ušetření střeliva je nutné, abychom methodě důkladně porozuměli.

Nechci nijak tyrdit, že se jí nerozumí, ale jak jsem zjistil, pracuje se většina začátečníků velmi těžce k správné představě o střelbě s tímto pozorováním. Ani nepopírám, že předpis zrovna v těchto statích je těžce srozumitelný, protože správně jde do úplných podrobností a ztrácí tím přehlednost; vyžaduje tedy důkladného studia.

Při pátrání po příčinách nepochopení jednostranného pozorování jsem přišel letos na zajímavé případy při debatách. (Pro celý článek předpokládám pozorovatelnu vlevo od záměrné cíle. Samou sebou se rozumí, že při pozorovatelně vpravo je vše analogické.)

Nyní k jádru věci.

Při jednostranném pozorování v pozorovaném pásmu dbá předpis úzkostlivě požadavku, aby rány ležely na pozorovací přímce nebo tak blíz-

ko, aby se mohl pozorovat dostřel. Tento způsob střelby umožňuje střelci dostat se do cíle bez ohledu na průzkum atd.

Ale je také možné (a předpis to přímo nařizuje), že velitel baterie provedl průzkum cíle a rozbor cílového prostoru a využívá ho při střelbě.

V takovém případě se může docela lehce stát, že dostřel rány s velkou úchylnou zjistí tak, jak to je na př. při osném pozorování velice často možné. Vždyť i při osném pozorování pozorujeme a hlásíme úchylny vzhledem k pozorovací přímce. A i tam mohou dostřel vlastně pozorovat (podle předpisu) jen tehdy, když mi kouř zakrývá cíl (nebo obráceně) tedy, když rána leží na pozorovací přímce. A jest jistě zajímavé, že u osného pozorování hlášení pozorování dostřelu v praxi jest často velmi odvážné, a při tom správné.

Touto úvahou jsem počal s aspiranty cvičit správné hlášení pozorování při jednostranném pozorování. Měli hlásit rány podle situace na obr. 1 bez ohledu na to, bude-li to moci v terénu tak posoudit, či nikoliv. Tedy přímo vyčíst na náčrtku.

Dostal jsem tato hlášení:

1. „Vpravo X, krátká“,
2. „Vpravo X, krátká“,
3. „Vlevo X, dlouhá“,
4. „Vpravo X, dlouhá“.

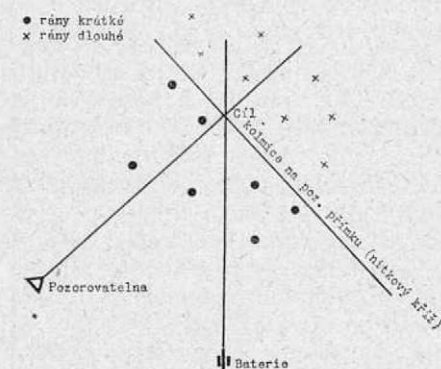
Byl jsem přesvědčen, že úchylny byly hlášeny vzhledem k cíli.

Tu se mi však dostalo tohoto vysvětlení:

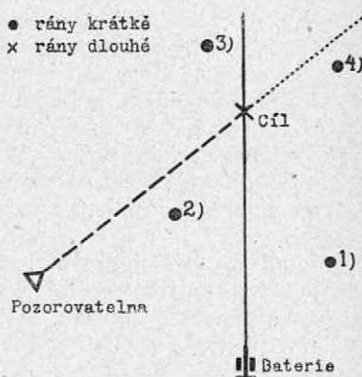
Tato hlášení byla podána vzhledem k pozorovací přímce, jak toho jednostranné pozorování vyžaduje. Jako pomůcka byl vzat nitkový kříž. A každá rána, která jest od nitkového kříže blíže ke mně, jest „KRÁTKÁ“ a každá za nitkovým křížem (za kolmicí na pozorovací přímku je „DLOUHÁ“, viz obr. 2.

Jak vidět, není možné, aby si začátečník ve střelbě po takovém vysvětlení (rány vlevo a vpravo od výstřelné hlášený jako krátké atd.) udělal správnou představu o jednostranném pozorování, a proto pokládám tuto metodu za nesprávnou.

Je zde vidět nepochopení slova „Krátká“, „Dlouhá“ a o to při celém jednostranném pozorování běží.

Obr. 2.

Obr. 1.

Nejlépe nám může význam názvu „krátká“ „dlouhá“ vyjádřit náčrt při ideálním jednostranném pozorování, t. j. při pozorovacím úhlu 1600 dílců (viz obr. 3).

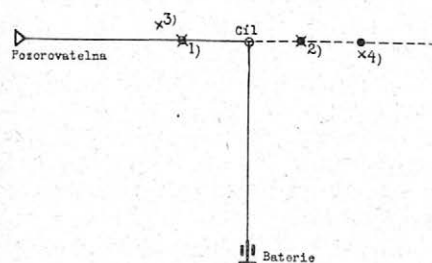
1. „Čára krátká“,
2. „Čára dlouhá“.
3. „Vlevo x, krátká“,
4. „Vpravo x, dlouhá“.

Tu vidíme jasně, že se slovo „krátká“ „dlouhá“ vztahuje na směr baterie.

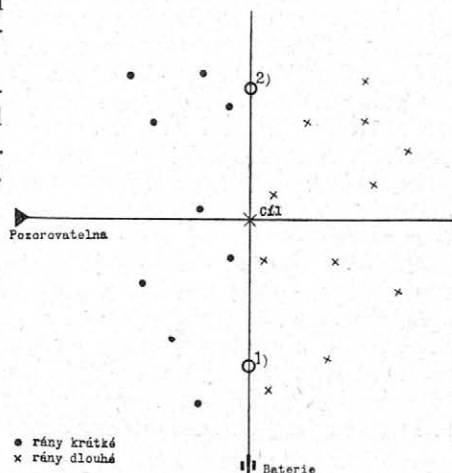
Reakce velitele baterie v povelu pro další střelbu na hlášení 1 je na př.: „Strana 32 méně, dálka X (nezměněná)“.

Z toho vyplývá (viz obr. 4), že při jednostranném pozorování každá rána „vlevo“ od záměrné cíle je krátká, každá rána vpravo dlouhá, při kterémkoli úhlu pozorovacím. (Je-li pozorovatelná vpravo, je to obráceně.)

Nedotýkám se zde možnosti pozorování v terénu. Nemohu-li dostřel zjistit, hlásím prostě „nepozoroval“. Ale je nájisto chybné, je-li rána

Obr. 3.

Obr. 4.

O1 na příklad hlášena jako krátká, nebo rána O2 jako dlouhá. (Zrovna to jsou rány, jejichž dostřel v terénu skoro nikdy nemohu pozorovat.)

(Ani se nechci rozepsat o tom, že rána krátká na pozorovací přímce při menším pozorovacím úhlu než 1600 dc je také vzhledem k výstřelné [vzhledem k cíli] krátká, to bych snad zbytečně rozšířil pojednání.)

Mám zato, že se střelejícímu stává střelba tato docela snadnou, když si obraz 4. uvědomuje.

Je zřejmé, že musí pro další střelbu ovládat pravidla velmi důkladně jako při osmém pozorování. Nevšímám si jich schválně, toť kapitola jistě již jednotná. Nezabývám se tedy ani otázkou, že někdy bude výhodné přes takové správné hlášení pozorované rány ji napřed přivést na pozorovací přímku a teprve další serií přejít k hrubému zastřílení. Je totiž možné, že již pouhým přivedením na pozorovací přímku dosahují ve směru rámcce.

Dělám-li si správnou představu o této střelbě theoreticky, bude mi i praktická střelba ulehčena a tím ušetřím střeliva i času.

Při jednostranném pozorování v pozorovaném pásmu musím uvést baterie především do správného směru, a to rámováním.

Povšechné posouzení směru baterie v terénu při této střelbě jest jistě těžké, ale provedení čl. 666 předpisu D-VII-1, který nařizuje „rozbor cílo-

vého prostoru“, nám i toto určení dostřelu ulehčí, a to ještě více, je-li doplněno důkladným „průzkumem cíle“.

Ale vysvětlení ran „krátkých“ a „dlouhých“ podle nitkového kříže považují za chybné, třebaže nitkový kříž jest i při tomto pozorování do určité míry dobrou pomůckou.

Kapitán děl. Karel Gruncel:

Řidičský výcvik.

V armádě není téměř vycvikového odvětví, které by bylo posuzováno neodborníky mnohdy tak nesprávně, jako je posuzován právě výcvik řidičů motorových vozidel. Je to odvětví výcviku, které je často dosti přezíráno a snad i dosti povrchně odbýváno, ačkoliv je to v jádru výcvik velmi důležitý a užitečný v každém směru. Velmi častý neodbornický výrok, že — „v civilních kursech vycvičí průměrně chápavého člověka za 20—40 hodin na řidiče“ — je zcela nesprávný a pokusím se tento názor také vyvrátit. Jiné a velmi často slýchané hlasy, že „dnes není třeba důkladnějšího řidičského výcviku na vojně, poněvadž skoro každý umí již jezdit motorovým vozidlem z občanského života“, jsou rovněž nesprávné. Jezdit dnes umí sice dosti lidí, ale rozumných a opatrných řidičů, kteří rozumějí dobře stroji a kteří si dovedou poradit v každé situaci (hlavně co se týče poruch a jich odstraňování), jest ještě stále velmi málo. A takových lidí je právě třeba na vojně. Co by nám byl platný řidič, který sice mistrně ovládá volant, ale který nerozumí stroji a při sebe menší poruše na stroji je bezradný a jest odkázán stále na cizí pomoc?

Řidičský výcvik jest u nás soustřeďován jednak ve VAU, jednak u výcvikových automobilních rot; u dělostřeleckých útvarů většinou u dopravních baterií. Krátkodobé řidičské kursy nemají valné ceny, byť i do nich chodili žáci, kteří mají již jakousi průpravu z občanského života. O tom jsem se přesvědčil několikrát za své několikaleté praxe u výcvikové automobilní rot. Myslím, že minimální dobou pro řidičský kurs jsou čtyři měsíce.

Abychom získali jen přibližnou představu o rozsahu vědomostí, které by měl mít dobrý vojenský řidič, musíme si uvědomit, že již v armádě máme různá motorová vozidla, různých typů a konstrukcí. A což teprve různost typů vozidel, používaných v občanském životě, která by za války byla povolána do činné služby vojenské!

Dobrý vojenský řidič by měl být dobře obeznámen s obsluhou všech běžných typů motorových vozidel, používaných v armádě, aby mohl ihned na příklad zaskočit za zraněného nebo nemocného kamaráda bez dalšího již poučování. Řidičský výcvik možno srovnat s výcvikem jezdce na koni: jako potřebuje jezdec několikaměsíční výcvik, aby mohl vsednout na každého koně, tak i vojenský řidič potřebuje několikaměsíční výcvik, aby se dobře obeznámil s konstrukcí a obsluhou všech běžných typů vozidel, kterých se používá v armádě.

A nyní o způsobu výcviku. Rozumí se samo sebou, že se kandidát vojenského řidičského oprávnění musí podrobit přísné lékařské prohlídce a psychotechnické zkoušce. Pro praktický výcvik je nejlépe, rozdělíme-li žáky kursu na skupiny nejvýše po osmi mužích. Zkušenosti v kursech uká-